



5.2.2026

VN/31771/2025

Erityisasiantuntija Ilona Latsa

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN ASETUS METSÄHALLITUKSEN ERÄIDEN JULKISTEN HALLINTOTEHTÄVIEN SUORITTEIDEN MAKSUISTA VUOSINA 2026 JA 2027

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ympäristöministeriön asetus Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista vuosina 2026 ja 2027 (jälj. *asetus*). Edellinen ympäristöministeriön asetus Metsähallituksen eräiden julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista (96/2024) annettiin 22.2.2024 ja se oli voimassa vuoden 2025 loppuun. Maa- ja metsätalousministeriön 7.12.2023 antama asetus eräiden Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista 1072/2023), jossa säädetään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan kuuluvien tehtävien maksuista, oli vastaavasti voimassa vuoden 2025 loppuun.

Asetus annettaisiin valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n nojalla. Maksuperustelain 8 §:n 2 momentin mukaan asianomainen ministeriö päättää, mitkä ministeriön ja hallinnonalan muiden viranomaisten suoritteet tai suoriteryhvät ovat maksullisia ja mistä suoritteesta tai suoriteryhmästä maksu määrätään omakustannusarvon perusteella sekä mitkä suoritteet hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein. Pykälän 3 momentin mukaan ministeriö päättää 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myös 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuista kiinteistä maksuista sekä mistä suoritteesta tai suoriteryhmästä, millä 6 §:n 3 tai 4 momentissa sanotulla perusteella ja miten maksun suuruus voidaan määrätä suoritteiden omakustannusarvosta poiketen.

Asetuksessa ehdotettaisiin joitakin muutoksia vuosina 2024 ja 2025 voimassa olleeseen asetukseen nähden. Keskeisimmät muutokset olisivat, että lupa hirvenajoon metsästyksen yhteydessä sekä maastoliikenteeseen liittyvät henkilökohtaiset uraluvat ja maastoliikennelupaa koskevaa muutoksenhakua varten erikseen annettava kirjallinen päätös siirrettäisiin omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin. Asetukseen lisättäisiin uutena alle 18-vuotiaan henkilökohtainen uralupa ja vastaavasti perhekohtaiset uraluvat poistettaisiin asetuksesta. Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 18 §:n 2 momentissa tarkoitettu maastoliikennettä koskeva aluekohtainen kiintiöpäätös poistettaisiin asetuksesta. Myös retkeilyn palveluvarustuksen käytöstä perittävien korvausten perusteita selkiytettäisiin asetuksessa.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 9.2.2026 alkaen ja se olisi voimassa 31.12.2027 saakka.

Perustelut

1 Asian tausta

Metsähallituksesta annetun lain 24 §:n 1 momentin mukaan Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin liittyvien suoritteiden maksujen määräämisestä, viivästyskorosta, maksujen perinnästä ja toimivallasta maksuista päätettäessä säädetään valtion maksuperustelaisissa. Valtion maksuperustelain 8 §:n 2 momentin mukaan asianomainen ministeriö päättää, mitkä ministeriön ja hallinnonalan muiden viranomaisten suoritteet tai



suoriteryhmät ovat maksullisia ja mistä suoritteesta tai suoriteryhmästä maksu määrätään omakustannusarvon perusteella sekä mitkä suoritteet hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein.

Metsähallituksesta annetun lain 1 §:n mukaan Metsähallitus on maa- ja metsätalousministeriön ohjauksessa ja sen hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos. Ympäristöministeriö tulosohjaa Metsähallitusta julkisten hallintotehtävien osalta toimialallaan. Lain 19 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö ohjaavat ja valvovat toimialojensa osalta Metsähallitukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoitoa siten kuin virastojen ja laitosten toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta erikseen säädetään.

2 Nykytila ja sen arviointi

Ympäristöministeriön toimialaan kuuluvia Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä ovat muun muassa lakisääteisten luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojelua varten hankittujen alueiden, erämaa-alueiden sekä luonnonsuojelutarkoituksiin varattujen alueiden hoito ja niiden käytön ohjaus, luonnonsuojelualueiden hankinta osittain, kulttuuriomaisuuden vaaliminen, luonnon virkistyskäyttöön liittyvien palvelujen tuottaminen sekä maastoliikenneasiat. Pääosa luonnonsuojeluun ja luonnon virkistyskäyttöön liittyvistä Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä ei ole maksullista ja ne rahoitetaan valtion talousarviossa ympäristöministeriön pääluokkaan sisältyvällä määrärahalla.

Metsähallitus tuottaa ympäristöministeriön toimialaan kuuluvia maksuperustelain 4 §:ssä tarkoitettuja maksullisia julkisoikeudellisia ja liiketaloudellisesti hinnoiteltuja suoritteita.

3 Ehdotus ja sen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Taulukossa 1 on esitetty ympäristöministeriön toimialaan kuuluvista Metsähallituksen maksullisista suoritteista kertyneet tulot vuodelta 2024, arvio vuodelle 2025 sekä alustavat arviot vuosille 2026–2027.

Ympäristöministeriön toimialaan kuuluviksi tuloiksi on laskettu tulot kaikilta suojelu- ja virkistysalueilta. Tulot on jaoteltu julkisoikeudellisiin ja liiketaloudellisesti hinnoiteltuihin suoritteisiin. Asetuksessa esitetyt uralupien hinnanmuutokset vaikuttavat tulokertymään vasta vuonna 2027. Vuoden 2026 uralupien kysynnän ennakoidaan pysyvän samalla tasolla kuin vuonna 2025 hintojen säilyessä edellisen maksuasetuksen mukaisina. Suurin osa tuloista kertyy liiketaloudellisista suoritteista, kuten puun myynnistä, vuokrauksesta ja opastuspalveluista. Helmi-ohjelman rahoitus ja tavoitteet vaikuttavat ennakoituihin puun myyntituloihin. Ennusteiden mukaan ennallistamistoiminnasta syntyvät puun myyntitulot vähenevät vuosina 2026–2027.

Taulukko 1.

| Ympäristöministeriön toimialaan liittyvät suoritteet (1000e) | Toteuma 2024 | Arvio 2025 | Alustava arvio 2026 | Alustava arvio 2027 |
|--|--------------|------------|---------------------|---------------------|
| Julkisoikeudelliset suoritteet | 164 | 165 | 5 | 5 |
| uraluvat | 161 | 160 | 160 | 285 |
| luonnonsuojelusäädöksiin perustuvat päätökset ja luvat | 3 | 5 | 5 | 5 |
| | | | | |



| Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet | 7,907 | 5,525 | 5,525 | 4,869 |
|--|--------------|--------------|--------------|--------------|
| maastoliikenneluvat | 87 | 108 | 100 | 100 |
| alueiden pitkäaikainen vuokraus ja käyttöoikeuden luovutus | 2,073 | 2,200 | 2,244 | 2,289 |
| majoitustoiminta ja muu tilojen vuokraus | 845 | 1020 | 900 | 900 |
| puun myynti (ennallistamisalueilta ym.) | 3,529 | 1,140 | 1,700 | 1,100 |
| luonto-opastuksen ja neuvonnan tuotteet | 343 | 180 | 170 | 50 |
| pääsyliput ja museokortit | 517 | 340 | 190 | 200 |
| kirjat ja luonnonsuojelun julkaisusarja | 48 | 27 | 20 | 10 |
| asiantuntija- ja suunnittelupalvelut | 300 | 320 | 100 | 100 |
| muut liiketaloudelliset suoritteet | 253 | 190 | 100 | 150 |
| Yhteensä | 8,070 | 5,690 | 5,689 | 5,159 |

Asetusehdotuksen vaikutus kustannusvastaavuuslaskelmiin

Taulukossa 2 esitetään julkisoikeudellisten ja liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmat vuosina 2024 ja 2025.

Julkisoikeudelliset suoritteet tuottivat vuosina 2024 ja 2025 vain vähäisiä tuloja suhteessa kokonaistuloihin (noin 164 000–165 000 €). Luonnonsuojelulakien ja -säästösten perusteella annettujen lupien vuosikohtaiset määrät ovat pieniä ja hankalasti ennakoitavissa, joten niiden taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu asetuksen valmistelussa. Vuonna 2024 julkisoikeudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden kustannuksiin vaikutti henkilöstön työpanoksen kohdentuminen aikaisempaa enemmän maksuttomien lakisäästeisten lausuntojen valmisteluun sekä urien ylläpitoon liittyvien palveluostojen siirtyminen kilpailutusten vuoksi vuodelle 2025, mikä johti korkeaan kustannusvastaavuuteen 118 000 € (355 %). Vuonna 2025 on toteutettu välttämättömiä reittien ylläpitoon liittyviä kunnostuksia, jotka näkyvät kustannusrakenteessa palveluostojen määrän lisääntymisenä. Vuonna 2025 kustannusvastaavuus oli 29 000 € (121 %). Vuosien 2024 ja 2025 kustannusvastaavuuslaskelmat eivät sisällä reittien korjauksesta ja rakentamisesta aiheutuvia kustannuksia, joita ei ole pystytty merkittävässä määrin toteuttamaan nykyisellä tulotasolla. Vuosina 2017–2018 toteutetussa MOKEMA- hankkeessa moottorikelkkaurien korjausvelan arvioitiin olevan n. 1,5 miljoonaa euroa.

Liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden toteutuneet korkeat tuotot suhteessa kustannuksiin johtuvat ennallistamistoiminnan myötä syntyneestä puukaupan ylijäämästä. Kustannusvastaavuus vuonna 2024 oli 2 110 000 € (134 %). Puun markkinahinta on ollut viime vuosina korkea ja tuotot ylittäneet korjuusta aiheutuneet kustannukset. Vuonna 2025 ennallistamistoiminnan puutulot ovat vähentyneet merkittävästi. Tulojen väheneminen johtuu paitsi lauhan talven aiheuttamista korjuuiden peruuntumisista, myös ennallistettavien kohteiden puuston määrästä. Henkilöstön työpanoksen arvioidaan kohdistuneen edellisvuotta enemmän mm. lyhyt- ja pitkäaikaisten vuokrakohteiden hoitoon liittyviin tehtäviin. Samaan aikaan uusien tietojärjestelmien poistot alkavat rasittaa vuoden 2025 arviota, mikä osaltaan vaikuttaa kustannusvastaavuuden laskuun -433 000 € (93 %).

Taulukko 2.



| Ympäristöministeriön toimiala (1000e) | Julkisoikeudelliset suoritteet | Julkisoikeudelliset suoritteet | Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet | Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet |
|--|-----------------------------------|-----------------------------------|--|--|
| | 2024 Toteuma | 2025 Arvio | 2024 Toteuma | 2025 Arvio |
| TUOTOT | | | | |
| Maksullisen toiminnan myyntituotot | 164 | 165 | 4,997 | 2,115 |
| Maksullisen toiminnan muut tuotot | | | 3,330 | 3,410 |
| Tuotot yhteensä | 164 | 165 | 8,326 | 5,525 |
| | | | | |
| KOKONAISKUSTANNUKSET | | | | |
| Erilliskustannukset | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | 11 | 14 | 207 | 212 |
| Henkilöstökustannukset | 8 | 10 | 1,265 | 1,715 |
| Vuokrat | | | 240 | 153 |
| Palvelujen ostot | 19 | 50 | 2,906 | 1,924 |
| Muut erilliskustannukset | 2 | 25 | 635 | 583 |
| Erilliskustannukset yhteensä | 41 | 99 | 5,253 | 4,587 |
| | | | | |
| Osuus yhteiskustannuksista | | | | |
| Tukitoimintojen kustannukset | 4 | 4 | 547 | 495 |
| Poistot | 2 | 33 | 417 | 886 |
| Osuus yhteiskustannuksista yht. | 5 | 37 | 964 | 1,381 |
| | | | | |
| Kokonaiskustannukset yhteensä | 46 | 136 | 6,217 | 5,968 |
| | | | | |
| KUSTANNUSVASTAAVUUS | 118 | 29 | 2,110 | -443 |
| Kustannusvastaavuus, % | 355 % | 121 % | 134 % | 93 % |

Taulukossa 3 esitetään julkisoikeudellisten ja liiketaloudellisten suoritteiden tuottojen ja kustannusten arviot vuosille 2026 ja 2027. Asetuksessa esitetyt uralupien hinnankorotukset vaikuttaisivat julkisoikeudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden tuottoihin vasta vuonna 2027; vuoden 2026 arviot perustuvat vuosien 2024 ja 2025 maksuasetuksen mukaisiin hintoihin ja nykyiseen kysyntään. Vuoden 2027 tuloarvioissa on huomioitu mahdollinen kysynnän lasku hinnankorotusten seurauksena sekä alemmaksi hinnoiteltu nuorisolupa. Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelmissa on huomioitu asteittainen tuotannon lisääminen moottorikelkkaurien korjausvelan vähentämiseksi.

Asetuksella ei arvioida olevan olennaista vaikutusta liiketaloudellisesti hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuuteen. Arvion mukaan ennallistamistoiminnasta saadut puunmyyntitulot vähenevät vuonna 2027, mikä vaikuttaa merkittävästi maksullisen toiminnan myyntitulojen laskuun. Suurimmat kustannuserät muodostuvat henkilöstökuluista ja palvelujen ostoista. Henkilöstökuluissa on huomioitu uuden TES- ratkaisun vaikutus palkkatasoon, mutta toisaalta prosessien ja toimintatapojen kehityksen seurauksena henkilöstökulujen ennakoitaan hieman laskevan vuonna 2027. Myös palvelujen ostoihin liittyviä kustannuksia



pyritään alentamaan hankintoja tehostamalla. Merkittävin syy kustannusten ja tuottotason väliseen eroon maksuasetuskaudella liittyy ennallistamistoiminnan puunmyyntitulojen ennakoituun laskuun. Samanaikaisesti kustannukset ovat korkeita erityisesti tietojärjestelmähankintojen poistojen vuoksi.

Taulukko 3.

| Ympäristöministeriön toimiala (1000e) | Julkisoikeudelliset suoritteet | Julkisoikeudelliset suoritteet | Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet | Liiketaloudellisesti hinnoitellut suoritteet |
|--|--------------------------------|--------------------------------|--|--|
| | 2026 Alustava arvio | 2027 Alustava arvio | 2026 Alustava arvio | 2027 Alustava arvio |
| TUOTOT | | | | |
| Maksullisen toiminnan myyntituotot | 165 | 285 | 2,280 | 1,560 |
| Maksullisen toiminnan muut tuotot | | | 3,244 | 3,309 |
| Tuotot yhteensä | 165 | 285 | 5,524 | 4,869 |
| | | | | |
| KOKONAISKUSTANNUKSET | | | | |
| Erilliskustannukset | | | | |
| Aineet, tarvikkeet ja tavarat | 15 | 15 | 160 | 155 |
| Henkilöstökustannukset | 25 | 28 | 1,600 | 1,550 |
| Vuokrat | 1 | 1 | 124 | 125 |
| Palvelujen ostot | 115 | 215 | 2,160 | 1,950 |
| Muut erilliskustannukset | | | 585 | 500 |
| Erilliskustannukset yhteensä | 156 | 258 | 4,629 | 4,280 |
| | | | | |
| Osuus yhteiskustannuksista | | | | |
| Tukitoimintojen kustannukset | 9 | 10 | 560 | 540 |
| Poistot | 33 | 33 | 800 | 800 |
| Osuus yhteiskustannuksista yht. | 42 | 43 | 964 | 1,340 |
| | | | | |
| Kokonaiskustannukset yhteensä | 198 | 301 | 5,989 | 5,620 |
| | | | | |
| KUSTANNUSVASTAAVUUS | -33 | -16 | -465 | -752 |
| Kustannusvastaavuus, % | 83 % | 95 % | 92 % | 87 % |

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetus on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Asetusehdotus oli lausuntokierroksella 11.11.-5.12.2025 osoitteessa lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa pyydettiin maa- ja metsätalousministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Metsähallitukselta, Suomen Latu ry:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitto ry:ltä sekä Suomen Metsästäjäliitto ry:ltä.



Ehdotuksesta annettiin yhteensä 13 lausuntoa. Lausunnon antoivat maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, Metsähallitus, Helsingin Latu ja Polku ry, Keravan Latu ry, Keravan Reserviupseerikerho ry, Paliskuntain yhdistys, Suomen Latu ry, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Suomen metsästäjäläiitto, Suomen Partiolaiset, Suomen Suunnistusliitto ry ja SK Uusi ry.

Lausunnoissa esitettiin asetukseen joitakin muutoksia. Maa- ja metsätalousministeriö katsoi maastoliikenteen uralupien olevan julkisoikeudellinen suorite ja piti tarkoituksenmukaisimpana säätää uraluville jatkossakin kiinteähintainen maksu. Useissa liikunta- ja ulkoiluyhdistysten lausunnoissa puolestaan kritisoitiin tapahtumien järjestämiseen liittyvistä maanomistajan suostumuksista perittäviä maksuja ja esitettiin niiden hinnoitteluun muutoksia. Maa- ja metsätalousministeriön, Paliskuntain yhdistyksen ja Suomen Metsästäjäläiiton lausunnoissa vastustettiin riistaeläinyksilöiden poistamista koskevien poikkeuslupien maksujen korotuksia. Lisäksi lausuntopalautteessa esitettiin asetukseen tai sen perustelumuiistioon useita tarkennuksia.

Valtiovarainministeriö korosti lausunnossaan, että liiketaloudellisten suoritteiden hinnoittelun tulee lähtökohtaisesti olla kannattavaa eli vähintään kustannusvastaavaa ja katsoi, että perustelumuiistiassa tulisi arvioida mahdollisuuksia kasvattaa tuottoja kustannusvastaavuuden nostamiseksi 100 % tasolle tai vaihtoehtoisesti esittää perustelut ja rahoitus kustannusvastaavuutta alemmalle hinnoittelulle. Asetuksen perustelumuiistiota on tältä osin täydennetty.

Metsähallitus esitti, että asetuksen 7 §:ään lisättäisiin uusi säännös asetuksen 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisia postitse toimitettavia suoritteita koskevasta laskutuslisästä. Ehdotuksen pohjalta asetuksen 7 §:ään on lisätty säännös postitse toimitettavien suoritteiden laskutuslisästä. Säännös kuitenkin koskisi kaikkia 4 §:ssä tarkoitettuja liiketaloudellisesti hinnoiteltavia suoritteita.

Maa- ja metsätalousministeriö totesi lausunnossaan, että Metsähallituksen suoritteet ovat hankalasti määriteltävissä valtion maksuperustelain mukaisesti joko julkisoikeudellisiksi suoritteiksi tai liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi muuksi suoritteiksi, mutta katsoi kuitenkin, että maastoliikenteeseen liittyvä uralupa on julkisoikeudellinen suorite ja että tarkoituksenmukaisinta olisi säätää sille jatkossakin kiinteähintainen maksu. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan lähtökohtana on tähän saakka pidetty sitä, että jos päätös annetaan hakemuksesta, Metsähallituksella on yksinoikeutta lähenevä toimivalta luvan myöntämiseen, lupamaksut ovat ilman merkittäviä ongelmia asetuksella määriteltävissä eikä asiassa ole painavia vastasyitä, suorite on maksuasetuksessa säädetty julkisoikeudelliseksi suoritteeksi. Oikeudellisesti uralupa ei maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan juurikaan eroa esimerkiksi pienriistan metsästyslupasta eikä sitä ministeriön mukaan voi verrata käyttöoikeuden luovuttamiseen.

Asetuksen jatkovalmistelussa uraluvat palautettiin liiketaloudellisesti hinnoiteltavista suoritteista julkisoikeudellisiin suoritteisiin. Jatkovalmistelussa arvioitiin, ovatko uraluvat maksuperustelaissa tarkoitettuja julkisoikeudellisia suoritteita vai rinnastuvatko ne yksityisoikeudelliseen käyttöoikeuden luovuttamiseen. Valtion maksuperustelain, maastoliikennelain (1710/1995) sekä Metsähallituksesta annetun lain näkökulmasta asiaa on mahdollista tulkita eri tavoin. Asian monitulkintaisuuden vuoksi katsottiin tarkoituksenmukaiseksi säilyttää toistaiseksi ympäristöministeriön Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä koskevissa maksuasetuksissa viimeisen 20 vuoden ajan vallinnut käytäntö ja pitää uraluvat julkisoikeudellisina suoritteina. Aikaisemmista maksuasetuksista poiketen uraluvat kuitenkin siirrettiin omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin. Asetuksen jatkovalmistelussa uralupien omakustannusarvon laskentamenetelmää korjattiin valtiovarainministeriön ohjeistuksesta siten, että omakustannusarvossa huomioidaan lupatuotteen hallinnollisten kustannusten lisäksi urien ylläpitoon liittyvät



kustannukset. Uralupien hinnoittelu korjatun omakustannusarvon mukaisesti nostaisi uralupien hintaa merkittävästi, joten uraluvat esitetään hinnoiteltavan alle omakustannusarvon hintojen korotuksen kohtuullistamiseksi. Hintojen korotuksilla pyritään vastaamaan yleiseen kustannustason nousuun sekä ylläpitämään uralupatuotteen vaatimia maastorakenteita.

Maa- ja metsätalousministeriö, Suomen Metsästäjäliitto ja Paliskuntain yhdistys katsoivat lausunnoissaan, että riistaeläinlajin yksilöiden poistamista luonnonsuojelualueelta koskevien poikkeuslupien lupamaksun hintaa ei tule korottaa ehdotettuun 200 euroon. Lausunnoissa korostettiin, että lupamenettelyn tulee olla nopea ja edullinen. Suomen Metsästäjäliitto katsoi lisäksi, että hirvenajoa koskevan luvan hinta on pidettävä 100 eurossa tai hintaa laskettava. Asetuksen jatkovalmistelussa luonnonsuojelulain 51 §:n 3 kohdan mukaisten lupien maksu palautettiin 50 euroon, jotta kynnys luvan hakemiseen vaaraa tai merkittävän taloudellisen vahingon uhkaa aiheuttavien riistaeläinlajien yksilöiden poistamiseen luonnonsuojelualueilla ei nousisi liian korkeaksi. Samoin hirvenajoa koskevasta luvasta perittävän maksun suuruus palautettiin 100 euroon.

Suomen luonnonsuojeluliitto katsoi lausunnossaan, että asetusehdotuksen 4 §:n 1 momentin 7, 8 ja 9 kohtien yleisen edun mukaisten toimintojen sekä varaustupien ja muiden vuokrattavien palvelurakenteiden hinnoittelun ei tulisi olla puhtaasti liiketaloudellisesti perusteltua ja että malminetsintäluvut puolestaan tulisi hinnoitella liiketaloudellisin perustein. Luonnonsuojeluliitto piti myös tärkeänä, ettei tietoaineistojen luovutuksen hinnoittelu liiketaloudellisin perustein ole ristiriidassa julkisuuslain (621/1999) kanssa. Lausuntopalaute ei anna aihetta muutoksiin. Asetuksen 4 §:n 1 momentin 7, 8 ja 9 kohdissa tarkoitetut erinäiset palvelut ja tuotteet sekä 2 kohdassa tarkoitetut varattavat ja vuokrattavat palvelurakenteet eivät ole valtion maksuperustelain tarkoittamia julkisoikeudellisia suoritteita, joten ne hinnoitellaan asetuksessa liiketaloudellisin perustein, kuten myös aikaisemmissa asetuksissa. Luonnonsuojelualueiden malminetsintäluvut puolestaan perustuvat luonnonsuojelulakiin ja ovat julkisoikeudellisia suoritteita. Valtion maksuperustelain 6 §:n mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun tulee pääsääntöisesti vastata suoritteen omakustannusarvoa. Malminetsintäluvista perittävää maksua on asetuksessa tarkistettu vastaamaan malminetsintäluupiin käytettävän työn määrää. Maksuasetuksen 5 §:ssä säädetään erikseen julkisuuslain mukaisesta tietojen luovuttamisesta perittävistä maksuista.

4.1. Tapahtumien järjestämiseen liittyvät maksut

Suomen Latu ry sekä Helsingin Latu ja Polku ry pitivät lausunnoissaan hyvänä asetusluonnoksen ehdotusta siitä, että palveluvarustuksen käytöstä ei perittäisi maksua maksuttomilta tapahtumilta. Helsingin Latu ja Polku ry piti maksuttoman tapahtuman määritelmää kuitenkin tulkinnanvaraisena sen suhteen, mitkä kustannukset katsotaan tapahtuman järjestämiseen välttämättömiksi ja kuka tulkinnan tekee. Yhdistys esitti yhdistysten järjestämää yleishyödyllistä toimintaa lisättäväksi 4 §:n 3 momenttiin. Suomen Latu esitti, että myös taloudellisten tappioiden ehkäisemisestä johtuvat yhdistysten vähäisesti voitolliset tapahtumat luetaan maksuttomiksi tapahtumiksi. Suomen Metsästäjäliitto esitti lausunnossaan vastaavaa käytäntöä sovellettavaksi maa- ja vesialueiden vuokraukseen ja käyttöoikeuden luovutukseen sekä varattavien palvelurakenteiden käyttömaksuihin. Säännökseen ei ole tehty muutoksia asetuksen jatkovalmistelussa. Yhdistysten järjestämä yleishyödyllinen toiminta sisältyy säännöksessä tarkoitettuihin maksuttomiin tapahtumiin erona voittoa tavoittelevasta, maksullisesta toiminnasta. Asetuksen säännöskohtaisia perusteluita on kuitenkin lausuntojen pohjalta täydennetty.



Liikunta- ja ulkoiluyhdistysten lausunnoissa esitettiin, että yleishyödyllisten yhdistysten liikunta-, urheilu- ja harjoitustapahtumiin liittyvät Metsähallituksen maanomistajan luvat käsiteltäisiin asetuksessa julkisoikeudellisina suoritteina, ei liiketaloudellisin perustein. Useissa lausunnoissa pidettiin Metsähallituksen nykyisiä tapahtumailmoitusten käytäntöjä ja maksujen määräytymistä epäselvinä, alueittain vaihtelevina sekä yleishyödyllisille yhdistyksille kohtuuttomina. Lausunnoissa esitettiin, että yleishyödyllisten yhteisöjen liikunta-, urheilu- ja harjoitustapahtumista vaadittaisiin valtion monikäyttömetsissä maksuton ilmoitus vain yli 50 osallistujan tapahtumiin. Edelleen yhdistykset esittivät, että luonnonsuojelualueilla enintään 20 osallistujan tapahtumista ei vaadittaisi ilmoitusta. Yli 50 hengen tapahtumista luonnonsuojelualueilla voisi periä omakustannusarvoa alempia lupamaksuja.

Maa- ja vesialueiden vuokraus sekä muu käyttöoikeuden luovutus katsotaan maanomistajuuteen perustuvaksi suoritteeksi, ei julkisoikeudelliseksi suoritteeksi. Valtion maksuperustelain 3 §:n mukaan julkisoikeudellisella suoritteella tarkoitetaan valtion viranomaisen suoritetta, jonka kysyntä perustuu lakiin tai asetukseen ja jonka tuottamiseen viranomaisella on tosiasiallinen yksinoikeus. Metsähallituslain 16 §:n säännöskohtaisten perustelujen (HE 132/2015 vp s. 54) mukaan Metsähallituksen omistajanhallintotehtäviin kuuluu erilaisten omistajan lupien, suostumusten ja lausuntojen antaminen julkisten hallintotehtävien hoitoon osoitetun omaisuuden osalta. Metsähallituksen ei katsota toimivan maanomistajan suostumuksia myöntäessään viranomaisasemassa, vaan maan haltijan ominaisuudessa. Maanomistajan suostumukset eivät siten rinnastu esimerkiksi luonnonsuojelulain 51 §:n nojalla tehtäviin poikkeuslupapäätöksiin, joissa Metsähallitus toimii luonnonsuojelualan hallintoviranomaisena.

Ympäristöministeriön asetus koskee Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteita ympäristöministeriön toimialalla, johon kuuluvat valtion luonnonsuojelualueet, erämaa-alueet ja luonnonsuojelutarkoituksiin varatut valtion alueet. Valtion monikäyttömetsät puolestaan kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan. Niihin liittyvistä Metsähallituksen suoritteiden maksuista säädetään maa- ja metsätalousministeriön vastaavassa asetuksessa. Metsähallitus noudattaa hallinnoimillaan alueilla yhtenäisiä käytäntöjä ja hinnoittelua riippumatta siitä, onko kyseessä luonnonsuojelualue, monikäyttömetsä vai näiden yhdistelmä. Usein erilaiset tapahtumat sijoittuvat samanaikaisesti suojelualueelle ja monikäyttömetsään. Asiasta on siksi perusteltua säätää yhdenmukaisesti ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön asetuksissa. Maanomistajan suostumusten edullisempi hinnoittelu ympäristöministeriön asetuksessa voisi johtaa epätarkoituksenmukaiseen tilanteeseen, jossa tapahtumien järjestäminen kohdistuisi enemmän luonnonsuojelualueille, joissa on luontoarvojen turvaamisen vuoksi enemmän tarvetta ohjata ja rajoittaa käyttöpainetta.

Asetuksen maa- ja vesialueiden vuokrausta ja muuta käyttöoikeuden luovutusta koskevaan kohtaan (4 § mom. 1 kohta 3) ei esitettäisi muutoksia. Ennen mahdollisia muutoksia olisi tarpeen arvioida tarkemmin muutoksen taloudellisia ja ekologisia vaikutuksia sekä varmistaa yhdenmukaisuus maa- ja metsätalousministeriön maksuasetuksen kanssa. Asiaa tarkastellaan ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteistyönä seuraavan Metsähallituksen suoritteiden maksuja koskevan asetusvalmistelun yhteydessä. Metsähallitus myös jatkaa työtä tapahtumailmoituksiin ja -lupiin liittyvien käytäntöjensä selkeyttämiseksi. Vuosina 2024–2025 noin kolmannes Luontopalveluille tehdyistä tapahtumailmoituksista on käsitelty maksutta. Usein tapahtumat käsitellään joustavasti ilman korvausta, kun tapahtuma on pieni tai vaikutuksiltaan vähäinen. Jos yhdistyksillä on tiedossa useampi järjestettävä tapahtuma, ne on mahdollista käsitellä samanaikaisesti yhdessä suostumuksessa.



Suomen Partiolaiset ry esittää lausunnossaan huolensa varattavien palvelurakenteiden käyttömaksujen sekä maanomistajan suostumuksista perittävien maksujen noususta hinnoitteluperiaatteen muuttumisen myötä. Ympäristöministeriö tarkentaa, että asetuksessa ei esitetä kyseisten suoritteiden hinnoitteluperiaatteisiin muutosta. Varattavien palvelurakenteiden maksut sekä muut käyttöoikeuden luovutukset, kuten maanomistajan suostumukset, olivat liiketaloudellisin perustein hinnoiteltuja myös vuosina 2024 ja 2025 voimassa olleessa asetuksessa.

5 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Sovellettamisala.* Pykälässä säädettäisiin vuosien 2024–2025 maksuasetusta vastaavalla tavalla, että asetuksessa säädetään ympäristöministeriön hallinnonalaan kuuluvien Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksuista.

2 §. *Omakustannusarvon mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet.* Pykälässä säädettäisiin omakustannusarvon mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista.

Julkisoikeudellisista suoritteista peritään maksu, joka vastaa keskimäärin suoritteen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia eli suoritteen omakustannusarvoa, ellei muunlaiseen hinnoitteluun ole perusteita. Suoritteen omakustannusarvo muodostuu pääosin vakituisen ja osa-aikaisen henkilöstön palkka-, hallinto- ja yleiskuluista sekä asiakkuushallinnan hoidosta (asiakastutkimukset, asiakastyytyväisyys- mittaukset, tuotekehitys, markkinointi, myynti ja viestintä). Lupasuoritteissa suoritteen tuottaminen käsittää hakemusten käsittelyn ja luvan tai päätöksen valmistelun ja antamisen.

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin omakustannushintaisiksi lupapäätökset, joita annetaan hakemuksiin poiketa luonnonsuojelulain ja sen nojalla annettujen suojelualueiden perustamissäädösten rauhoitussäännöksistä. Näiden lupien hintoja nostettaisiin vastaamaan niihin käytettyä työmäärää ja osa suoritteista siirrettäisiin asetuksen 3 §:n omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin lupa-asiakkaan oikeusturvan toteutumisen varmistamiseksi.

Kohdassa 1 säädettäisiin malminetsintään annettavista lupapäätöksistä, joista monet koskevat Lapin luonnonsuojelualueilla tehtävää laaja-alaista malminetsintää. Tällaisten lupien valmistelu on työlästä, koska se voi usein edellyttää mm. maastokatselmuksia ja usean henkilön työpanosta. Lupien ja päätösten maksua korotettaisiin 1 240 euroon (aiemmin 500 €) vastaamaan paremmin niihin käytettyä työmäärää. Maksu olisi 1 240 euroa aina 20 työtuntiin saakka, jonka jälkeen ylimenevä osuus laskutettaisiin tuntityönä 60 euroa tunnilta.

Kohdassa 2 säädettäisiin geologiseen tutkimukseen annettavista lupapäätöksistä, ja ne siirrettäisiin omaksi kohdakseen verrattuna voimassa olevaan maksuasetukseen. Hintaa korotettaisiin 520 euroon vastaamaan lupiin keskimäärin käytettyä työaika (8 h).

Kohdassa 3 säädettäisiin teiden, vesikulkuväylien, rakennusten tai rakennelmien rakentamiseen ja kunnossapitoon annettavista lupapäätöksistä, jotka tulevat sovellettaviksi etenkin eräillä vanhoilla luonnonsuojelualueilla, joiden rauhoitussäännökset on annettu ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulakia (1096/1996). Jos kysymyksessä on luvan uusiminen eli päättynyt lupa uusitaan olosuhteiden ja ehtojen säilyessä ennallaan eikä luvan uusinta muutoinkaan vaadi olennaisia lisäselvitystöitä, voitaisiin luvan käsittelystä periä alhaisempi 100 euron käsittelymaksu aikaisemman 200 euron käsittelymaksun sijaan.



Poikkeuksena 2 §:n 3 kohtaan voidaan pitää porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain (986/2011) 87 §:n mukaisia luontaiselinkeinon harjoittajille myönnettäviä maksuttomia lupia luontaiselinkeinotukikohtien sijoittamiseen sekä kolttalain (253/1995) 9 §:n mukaisia koltta-alueella asuvalle koltalle tarvittaville paikoille myönnettäviä maksuttomia lupia poro-, metsästys-, kalapirttien, kalakellarien sekä varastosuojien sijoittamiseen. Kyseisten rakennusten ja rakennelmien sijoittamisen maksuttomuudesta on säädetty edellä mainituissa laeissa.

Vuosina 2024–2025 voimassa olleen asetuksen 2 §:n 1 momentin 2 kohdan c alakohta koskien muutoksenhakua varten annettavan maastoliikenteen aluekohtaisen kiintiöpäätöksen maksua poistettaisiin kokonaan asetuksesta, sillä kiintiöpäätöstä ei aseteta enää nähtäville muutoin kuin sähköisesti.

3 §. *Omakustannusarvoa alemmat julkisoikeudelliset suoritteet.* Pykälässä säädettäisiin julkisoikeudellisista suoritteista, joiden maksu olisi suoritteen omakustannusarvoa alempi.

Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä.

Asetuksen 3 §:n 1 momentissa säädettäisiin ihmisen turvallisuuden ja omaisuuden turvaamiseen sekä sosiaalisiin tarkoituksiin liittyvistä syistä omakustannushintaa alemmiksi lupapäätökset, joita annetaan hakemuksiin poiketa luonnonsuojelulain ja sen nojalla annettujen suojelualueiden perustamissäädösten rauhoitusmääräyksistä sekä maastoliikennettä koskevista julkisoikeudellisista päätöksistä.

Kohta 1 koskisi lupaa poistaa luonnonsuojelualueelta riistaeläinlajin yksilö. Tämän suoritteen maksu olisi 50 euroa vuosina 2024–2025 voimassa ollutta asetusta vastaavasti. Suorite jää alle omakustannusarvon, mistä syystä suorite olisi annettavassa asetuksessa omakustannusarvoa alempi julkisoikeudellinen suorite

Lupa perustuu luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohtaan, jonka mukaan kansallispuistossa ja luonnonpuistossa saadaan sen perustamistarkoitusta vaarantamatta suojelun alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla poistaa sellaisia riistaeläinlajien yksilöitä, jotka aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai uhkaavat aiheuttaa omaisuudelle merkittävää taloudellista vahinkoa. Kyseinen kohta voi tulla sovellettavaksi esimerkiksi hirvieläinten liikenteelle aiheuttamien vahinkojen torjumisessa, harmaahylkeiden ammatikalastukselle aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisessä sekä ympäristölle vaaraa aiheuttavien karhu- ja susiyksilöiden poistamisessa.

Riistaeläinlajin yksilön poistoon liittyvä lupaharkinta edellyttää usein laajaa valmistelua ja asiantuntijaselvityksiä, jolloin omakustannushinta nousee korkeaksi. Koska luvissa on aina kyse joko ihmisten turvallisuuden tai omaisuuden turvaamisesta, on kuitenkin perusteltua määrätä luvasta perittävä maksu omakustannushintaa alempana maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaisesti. Maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävä maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää kokonaan perimättä, jos siihen terveyden- ja sairaanhoitoon, muihin sosiaalisiin tarkoituksiin, oikeudenhoitoon, ympäristönsuojeluun, koulutustoimintaan tai yleiseen kulttuuritoimintaan liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä. On kuitenkin huomattava, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla myönnetyn luvan lisäksi luvansaaja tarvitsee toimintaan metsästyslain (615/1993) mukaan myös metsästysoikeuden haltijan luvan sekä Suomen riistakeskuksen luvan, jotka molemmat ovat maksullisia.



Kohdassa 2 säädettäisiin hirvenajoon metsästyksen yhteydessä myönnettävän lupasuoritteen maksuksi 100 euroa vuosina 2024–2025 voimassa ollutta asetusta vastaavasti. Luvasta perittävän maksun suuruus jää alle suoritteiden omakustannusarvon, joten suorite siirrettäisiin omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin. Luonnonsuojelulain uudistamisen myötä hirvenajoa koskevia lupia tulee Metsähallitukselle käsittelyyn enää yksittäistapauksissa. Hirven ja valkohäntäpeuran ajo on uudessa luonnonsuojelulaissa säädetty valtion luonnonsuojelualueilla mahdolliseksi ilman erillistä poikkeamislupaa luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdassa. Kyseistä säädöstä sovelletaan kansallis- ja luonnonpuistojen ohella valtaosaan valtion muista luonnonsuojelualueista luonnonsuojelulain 52 §:n perusteella. Luonnonsuojelulain uudistus on vähentänyt tällä tavoin merkittävästi tarvetta erillisten hirvenajolupien myöntämiseen. Mikäli luonnonsuojelualueeseen ei sovelleta edellä mainittua pykälää, edellyttää hirvenajo kyseisellä alueella luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin nojalla tai ennen vuotta 1996 perustettujen valtion luonnonsuojelualueiden perustamissäädösten nojalla annettavan poikkeuslupan. Tällaisen poikkeuslupan laatiminen edellyttää hirvenajon osalta pääosin vastaavaa työmäärää kuin edellä 51 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla myönnettävät poikkeusluvut.

Kohdassa 3 säädettäisiin henkilökohtaisista uraluvista, jotka nyt annettavassa asetuksessa siirrettäisiin omakustannusarvon mukaisista suoritteista omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin. Henkilökohtaisen kolmen tunnin uraluvan hinta nousisi 10 eurosta 17 euroon, vuorokausihinta 17 eurosta 29 euroon, viikkohinta 35 eurosta 60 euroon ja kausilupa 60 eurosta 100 euroon. Hintojen korotuksen taustalla on uralupien omakustannusarvon laskentamenetelmään tehty korjaus, jossa omakustannusarvon laskennassa huomioitaisiin jatkossa lupatuotteen hallinnollisten kustannusten lisäksi urien ylläpitoon liittyvät kustannukset. Uralupien hinnoittelu korjatun omakustannusarvon mukaisesti nostaisi hintoja merkittävästi, minkä vuoksi uraluvat siirrettäisiin omakustannusarvoa alempiin suoritteisiin hintojen korotuksen pitämiseksi kohtuullisella tasolla. Hintojen korotuksilla pyritään vastaamaan yleiseen kustannustason nousuun sekä ylläpitämään uralupatuotteen vaatimia maastorakenteita.

Kohdassa 4 säädettäisiin alle 18-vuotiaan henkilökohtaisesta uraluvasta. Alle 18-vuotiaille suunnattu nuorisolupa olisi uusi ja korvaisi asetuksessa aiemmin säädetyn perhekohtaisen uraluvan, jota ei enää sisällytetä asetukseen tuotannollisista syistä. Henkilökohtainen uralupa alle 18-vuotiaalle olisi 9 euroa kolmelta tunnilta, 14 euroa vuorokaudelta, 30 euroa viikolta ja 50 euroa kelkkailukaudelta eli noin 50 % aikuisen henkilökohtaisen uraluvan hinnasta. Suoritteiden hinnoittelulla pyritään helpottamaan perheiden yhdessä liikkumista luonnossa sekä tutustuttamaan nuoret luontoon ja luonnossa liikkumiseen.

Kohdassa 5 säädettäisiin maastoliikennelupaa koskevaa muutoksenhakua varten erikseen annettavasta kirjallisesta päätöksestä. Suorite siirrettäisiin omakustannusarvoa alempiin julkisoikeudellisiin suoritteisiin, koska hintaa tulisi nostaa, jos päätös hinnoiteltaisiin omakustannusarvoa vastaavaksi. Hinnan nostaminen ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukaista lupa-asiakkaiden oikeusturvan varmistamiseksi. Valtion maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan määrätä perittäväksi yleisesti suoritteiden omakustannusarvoa alempana, jos siihen oikeudenhoitoon liittyvistä tai näihin verrattavista syistä on perusteltua syytä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ympäristönsuojelullisista syistä maksuttomista suoritteista poikkeuksena 1 momenttiin. Maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaan maksu voidaan jättää perimättä, jos siihen on esimerkiksi ympäristönsuojeluun tai koulutustoimintaan liittyvää perusteltu syy.



Momentin 1 kohdassa maksuttomaksi säädettäisiin tieteelliseen tai opetustarkoitukseen myönnettävät luvat ja tehtävät päätökset. Tieteelliset tutkimukset edesauttavat suojelualueiden tiedon keruuta ja sitä kautta niiden hoitoa. Momentin 2 kohdassa säädettäisiin maksuttomaksi lupa tai päätös vierasperäisen tai haitallisesti lisääntyneen eliölajin vähentämiseksi. Vierasperäisten tai haitallisesti lisääntyneiden eliölajien poisto edesauttaa suojelualueiden suojelutavoitteiden toteutumista, minkä vuoksi suoritteiden maksut voidaan jättää perimättä. Momentin 3 kohdassa säädettäisiin maksuttomaksi myös luonnonsuojelualueelle kaatuneen riistaeläimen haltuun ottoon myönnetty lupa tai tehty päätös. Luonnonsuojelualueelle kaatuneen riistaeläimen haltuun ottoon myönnettävistä suoritteista ei eläinsuojelullisista syistä ole tarkoituksenmukaista periä maksua.

4 §. *Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat suoritteet.* Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin Metsähallituksen maksullisista julkisiin hallintotehtäviin liittyvistä suoritteista, jotka hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein. Suoritteiden maksullisuuden määrittelyssä on otettu huomioon, mitä maksuperustelain 4 ja 5 §:ssä säädetään.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi suoritteiksi maastoliikenneluvat kelkkailu-urien ulkopuolelle sekä maastoliikenteeseen liittyvät yritys- ja ryhmäluvut. Maastoliikennelain 4 §:n 1 momentin mukaan moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ei saa liikkua eikä sitä saa pysäyttää tai pysäköidä maastossa maa-alueella ilman maanomistajan tai haltijan lupaa. Kelkkailu-urien ulkopuoliset maastoliikenteeseen oikeuttavat luvat, mukaan lukien lumettoman ajan maastoliikenneluvat, hinnoiteltaisiin liiketaloudellisin perustein ottaen huomioon luvan käsittelystä ja palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset.

Asetuksessa olisi erikseen mainittu ryhmille ja yrityksille myönnettävät maastoliikenneluvat, jotka hinnoitellaan liiketaloudellisin perustein ja myönnetään ryhmäkohtaisesti. Ryhmäluvalla tarkoitetaan motorisoitua matkailuyritystoimintaan myönnettäviä erillisiä maastoliikennelupia. Kuntalaisen oikeus käyttää kotikuntaansa kuuluvaa, Metsähallituksen hallinnassa olevaa aluetta maastoliikennelain mukaiseen maastoliikenteeseen on Metsähallituslain 24 §:n perusteella maksutonta.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavaksi varaustuvan, vuokratuvan ja muun varattavan tai vuokrattavan taukopaikan käyttömaksu. Varaustuvat on tarkoitettu retkeilyä, luontomatkailua ja luontoon tutustumista edistäväksi palveluvarustukseksi. Varaustupa eroaa maksuttomasta autiotuvasta siten, että retkeilijä voi varata sieltä petipaikan etukäteen. Varattavat taukopaikat, vuokratuvat ja -kodat sijaitsevat useimmiten erämaa-alueilla tai kansallispuistossa. Varaustupien tapaan ne palvelevat retkeilyä, luontomatkailua ja alueisiin tutustumista. Varustetaso on vaatimaton, mistä syystä käyttömaksutkin ovat verraten alhaisia.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ja rakennelmien vuokraus ja muu käyttöoikeuden luovutus liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavaksi. Vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia valtion maa- ja vesialueille tehdään asiakkaille rakennusten, rakenteiden ja rakennelmien sijoittamiseen ja/tai käyttöön. Käyttöoikeuksien luovutuksiin sisältyvät myös erilaiset Metsähallituksen maanomistajana antamat suostumukset.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavaksi retkeilyn palveluvarustuksen käyttö yritystoiminnassa ja muussa sellaisessa toiminnassa, jossa järjestäjä perii asiakkailtaan pääsy- tai osallistumismaksun. Mikäli tapahtuma tukeutuu Metsähallituksen ylläpitämään retkeilyn palveluvarustukseen ja reitteihin ja tapahtuman järjestäjä kerää osallistumis- tai pääsymaksua tai



tapahtuma on muuten luokiteltavissa toiminnaksi, jonka pääasiallinen tarkoitus ei ole järjestää maksutonta toimintaa, peritään palveluvarustuksen käyttökorvaus retkeilyn palveluvarustuksen käytöstä.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikön hallinnassa olevien asuin- ja liikehuoneistojen vuokraus sekä muu huone-, kokous- ja esitystilojen käyttö hinnoiteltavaksi liiketaloudellisin perustein.

Pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin ennallistamis- ja hoitotoimenpiteistä luonnonsuojelusuojelualueilta ja muilta suojelukohteilta kertyvän puun myynnin hinnoittelusta. Luonnonsuojelualueiden ennallistamis- ja hoitotoimenpiteistä kertyvä puutavara myydään markkinahinnalla.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavaksi opastuspalvelut ja -tuotteet. Niillä tarkoitettaisiin tavanomaisen opastuksen, neuvonnan ja tiedotuksen ylittäviä opastuspalveluja ja tuotteita sekä erilaisia julkaisuja, lehtiä tai muita vastaavia tuotteita. Luonnonsuojelun ja retkeilyn edistämiseen liittyvä tavanomainen opastus, neuvonta ja tiedotus ovat kuitenkin Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikön tavanomaiseen toimintaan kuuluvana maksutonta, eikä siihen sovelleta maksuasetusta.

Kun kunta tai muu yhteistyöorganisaatio osallistuu luontokeskuksen toiminnan rahoittamiseen, katsotaan luonnonsuojelun ja retkeilyn edistämiseen liittyvä tavanomainen opastus, neuvonta ja tiedotus rahoittajan tilaamaksi maksulliseksi suoritteeksi. Tällaista myyntiä on esimerkiksi Suomen luontokeskus Haltiassa, jonka ylläpidon rahoittavat pääosin pääkaupunkiseudun kunnat.

Pykälän 1 momentin 8 kohdassa säädettäisiin ympäristökasvatuksen ja luonto-opetuksen edistämiseksi tuotetut palvelut ja tuotteet liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi. Ympäristökasvatus ja luonto-opetus ovat Metsähallituksen luontokeskusten keskeisiä tehtäviä. Palvelujen kysynnän rakenne asettaa osaltaan rajoitteita täysin liiketaloudelliselle hinnoittelulle. Ympäristökasvatuksen ja luonto-opetuksen yleiseen edistämiseen liittyvä tavanomainen opastus ja neuvonta koulujen ja päiväkotien ryhmille sekä muille toiminnan vaikuttavuuden kannalta tärkeille sidosryhmille on Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikön tavanomaiseen toimintaan kuuluvaa ja näin ollen maksutonta.

Pykälän 1 momentin 9 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoiteltaviksi asiantuntija- ja suunnittelupalvelut. Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin luettavat asiantuntija- ja suunnittelupalvelut käsittävät sekä ydintoimintaan että sitä tukeviin tehtäviin liittyvää osaamisen myyntiä. Maksullisena toimeksiantona toimitettavat asiantuntija- ja suunnittelupalvelut hinnoitellaan keskimääräisen työn tunti- tai päivähinnan mukaisesti lisättynä toimeksiannosta aiheutuneiden erilliskulujen osuudella.

Pykälän 1 momentin 10 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi jäljenteet ottaen huomioon, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) 34 §:ssä säädetään.

Pykälän 1 momentin 11 kohdassa säädettäisiin liiketaloudellisesti hinnoiteltaviksi muutkin kohtia 1–10 vastaavat palvelut ja suoritteet.

Pykälän 1 momentin 12 kohdassa säädettäisiin ulkopuolisen tahon tilauksesta toteutettavien tietoaaineistojen luovutus liiketaloudellisesti hinnoiteltavaksi. Luovuttamisella tarkoitettaisiin pyynnöstä tai tilauksesta tapahtuvaa tietoaaineistojen irrottamista ja luovuttamista. Pääsääntöisesti Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hallinnoimat tietoaaineistot ovat paikkatietoaaineistoja. Tällaisista luovutuksista peritään



yleensä irrottamismaksu, jonka suuruus vastaa vähintään tarvittavasta aineiston irrottamistyöstä aiheutuneita kustannuksia. Metsähallituksella ei toistaiseksi ole omia avoimia tiedon lataus- tai rajapintapalveluja, mutta tavoitteena on kehittää tällaisia lähivuosina.

Vuosina 2024–2025 voimassa olleen asetuksen 4 §:n 2 ja 3 momentin mukaiset poikkeukset poistettaisiin maksuasetuksesta, sillä maastoliikenneluvat ovat liiketaloudellisesti hinnoiteltavia suoritteita, eikä maastoliikenteestä voida katsoa olevan maksuperustelain 6 §:n 3 momentin mukaisia ympäristönsuojelullisia hyötyjä. Tämän vuoksi maastoliikennettä ei voida kytkeä suoraan tutkimuslupien maksuttomuuteen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momentin 12 kohtaan. Tietoaineistojen luovutuksesta ei perittäisi maksua, jos tietoaineistojen luovutus liittyy viranomaisten väliseen tai sen luonteiseen kansalliseen tai kansainväliseen yhteistyöhön tai velvoitteisiin, perustutkimukseen, opetustarkoituksiin tai Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien toimeksiantoihin tai sen yhteistyöhankkeisiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin poikkeuksesta 1 momentin 4 kohtaan. Palveluvarustuksen käytöstä ei perittäisi maksua, jos kyse on maksuttomasta tapahtumasta, maksuttomasta retken järjestämisestä tai oppilaitoksen päiväretkestä. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa luonnonsuojelualueiden palveluvarustuksen maksuton käyttö luonnon virkistyskäyttöä ja luontokasvatusta edistävässä pienimuotoisessa yleishyödyllisessä toiminnassa. Momentissa säädettäisiin lisäksi informatiivisesti, että maksuttomalla tapahtumalla tai retkellä tarkoitettaisiin myös tapahtumaa, jossa tapahtuman järjestäjällä on oikeus periä osallistujilta pääsy- tai osallistumismaksu, jolla katetaan tapahtuman järjestäjän omat välttämättömät kustannukset. Käytännössä Metsähallitus arvioi tapahtuman järjestäjän välttämättömiä kustannuksia yleisten kynnyksarvojen pohjalta. Kun tapahtuman osallistujilta perittävä maksu jää alle tietyn arvon, voidaan maksua pitää kohtuullisena ja arvioida sen kattavan vain järjestäjän välttämättömät kustannukset.

5 §. *Muut maksulliset suoritteet.* Pykälässä säädettäisiin muista maksullisista suoritteista. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 34 §:n 2 momentissa tarkoitettusta tiedon esille hakemisesta ja 3 momentissa tarkoitettusta tiedon antamisesta kopiona tai tulosteena perittävistä maksuista päättää Metsähallitus noudattaen, mitä mainitussa pykälässä säädetään.

Lähtökohtana maksun määräämisessä on kustannusvastaavuuden periaate. Maksua ei kuitenkaan peritä esimerkiksi silloin, kun asiakirjasta annetaan tietoja suullisesti, asiakirja annetaan viranomaisen luona luettavaksi ja jäljennettäväksi tai kun sähköisesti tallennettu asiakirja lähetetään tiedon pyytäjälle sähköpostitse. Maksua ei peritä myöskään silloin, kun pyydetyn asiakirjan antaminen kuuluu viranomaisen neuvonta-, kuulemis- tai tiedotusvelvollisuuden piiriin. Asiakirjan antamisesta viranomaisen luona luettavaksi voidaan periä maksu asiakirjan esille hakemisesta, jos asiakirja ei ole yksilöitävissä ja löydettävissä viranomaisen käytössä olevan asiakirjaluokittelun eikä asiakirjan tunnisteiden avulla taikka sähköisesti ylläpidetystä rekisteristä sen hakutoimintojen avulla.

6 §. *Viivästysseuraamukset.* Asetuksen 6 §:ssä säädettäisiin vuosina 2024–2025 voimassa ollutta maksuasetusta vastaavasti, että asetuksessa säädettyjen maksujen viivästysmaksusta ja viivästyskorosta säädetään valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja valtion maksuperusteasetuksessa (211/1992). Metsähallituksen julkisoikeudellisten suoritteiden maksut eli asetuksen 2, 3 ja 5 §:ssä tarkoitettut maksut ovat sellaisia julkisia maksuja, joita verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettu laki (706/2007) koskee, ja ne ovat suoraan ulosottokelpoisia.



7 §. *Erinäiset säännökset.* Asetuksen 7 §:n 1 momentti sisältää säännökset varaustuvan, vuokratuvan ja muun varattavan tai vuokrattavan taukopaikan varauksen tai vuokrauksen muuttamisen tai peruuttamisen kuluista. Peruuttamista tai muutosta koskevan maksun suuruus määräytyy kulloinkin voimassa olevien Metsähallituksen Luontopalvelujen varausehtojen mukaisesti.

Asetuksen 7 §:n 2 momentissa säädettäisiin asetuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen, postitse toimitettavien suoritteiden laskutuslisästä. Laskutuslisä veloitettaisiin kulloinkin voimassa olevien Metsähallituksen hankinta- ja peruutusehtojen mukaisesti.

Asetuksen 7 §:n 3 momentissa säädettäisiin muutoksenhaun johdosta uudelleen käsiteltäväksi palautettua asiaa koskevan päätöksen maksusta. Asiassa annettavan päätöksen maksusta vähennettäisiin, mitä samassa asiassa aikaisemmin annetusta päätöksestä on peritty. Myönteisestä ja kielteisestä päätöksestä perittäisiin samansuuruinen maksu.

8 §. *Voimaantulo.* Asetuksen ehdotetaan tulemaan voimaan 9.2.2026 ja olemaan voimassa 31.12.2027 saakka. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että suoritteesta, jota koskeva asia on vireillä ennen tämän asetuksen voimaantuloa, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

6 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulemaan voimaan 9.2.2026 ja olemaan voimassa 31.12.2027 saakka.